

Prof. dr hab. Andrzej Czyżewski,
dr Sebastian Stępień
Katedra Makroekonomii i Gospodarki Żywnościowej
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Fundusze unijne dla Polski i polskiego sektora rolnego w perspektywie 2014-2020

Uwagi wstępne

- Uwarunkowania budżetu UE:
 - spowolnienie gospodarcze krajów UE
 - problemy krajów PIIGS
 - krytyka podatków – czy słusznie?
- Wyzwania budżetu UE – zmiany klimatyczne, konkurencyjność, innowacyjność
- Budżet w cenach stałych i bieżących

Etapy tworzenia budżetu UE:

- Propozycja KE: 1025 mld euro w zobowiązaniach (budżet na lata 2007-2013 wynosił 1035 mld euro)
- Propozycja prezydencji cypryjskiej – cięcia na poziomie 50 mld euro
- Propozycja Rady Europejskiej – kolejne cięcia o 40 mld euro
- Ostateczny wynik: 996,8 mld euro (w cenach stałych z 2011 r.) – 2,7% mniej w stosunku do wyjściowego projektu KE i 3,7% mniej niż w latach 2007-2013

Budżet UE na lata 2014-2020 i 2007-2013 (mld euro w cenach stałych z 2011 r.)

Pozycje budżetu	2014-2020	2007-2013	Zmiana
1. Konkurencyjność i spójność	450 763	437 778	12 985
2. Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona	373 179	413 061	-39 882
3. Bezpieczeństwo, wolność, sprawiedliwość	15 686	12 216	3 470
4. Globalny wymiar Europy	58 704	55 935	2 769
5. Administracja	61 629	55 925	5 704
6. Kompensacje	27	862	-835
Zobowiązania ogółem	959 988	975 777	-15 789
Udział w dochodzie narodowym brutto UE	1,00%	1,12%	-
Zobowiązania poza Wieloletnimi Ramami Finansowymi	36 794	59 223	-22 429
Budżet łącznie	996 782	1 035 000	-38 218

Źródło: Rada Europejska 7-8 lutego 2013r. – konkluzje (wieloletnie ramy finansowe) [EUCO 37/13], Rada Europejska – Sekretariat Generalny Rady, Bruksela, 8 lutego 2013r.

Ocena nowego budżetu

- Sukces państw szukających oszczędności (są to pozorne oszczędności, nie biorą pod uwagę tzw. efektu kreacji i przesunięcia)
- Tracą państwa mniej zamożne
- Ograniczenie dalszego rozwoju UE jako regionu
- Co do kierunków, rośnie rola polityki spójności kosztem środków na sektor rolny

Budżet UE 2014-2020 dla Polski

- Przyznanie Polsce łącznej kwoty wsparcia w wysokości **106 mld euro** (w cenach stałych z 2011 r.), w tym:
 - polityka spójności – 72,9 mld euro
 - dopłaty bezpośrednie – 18,7 mld euro
 - rozwój obszarów wiejskich – 9,8 mld euro
- W porównaniu z okresem 2007-2013 zwiększa się kwota pieniędzy na politykę spójności i dopłaty bezpośrednie, zmniejsza się wielkość środków na rozwój wsi.

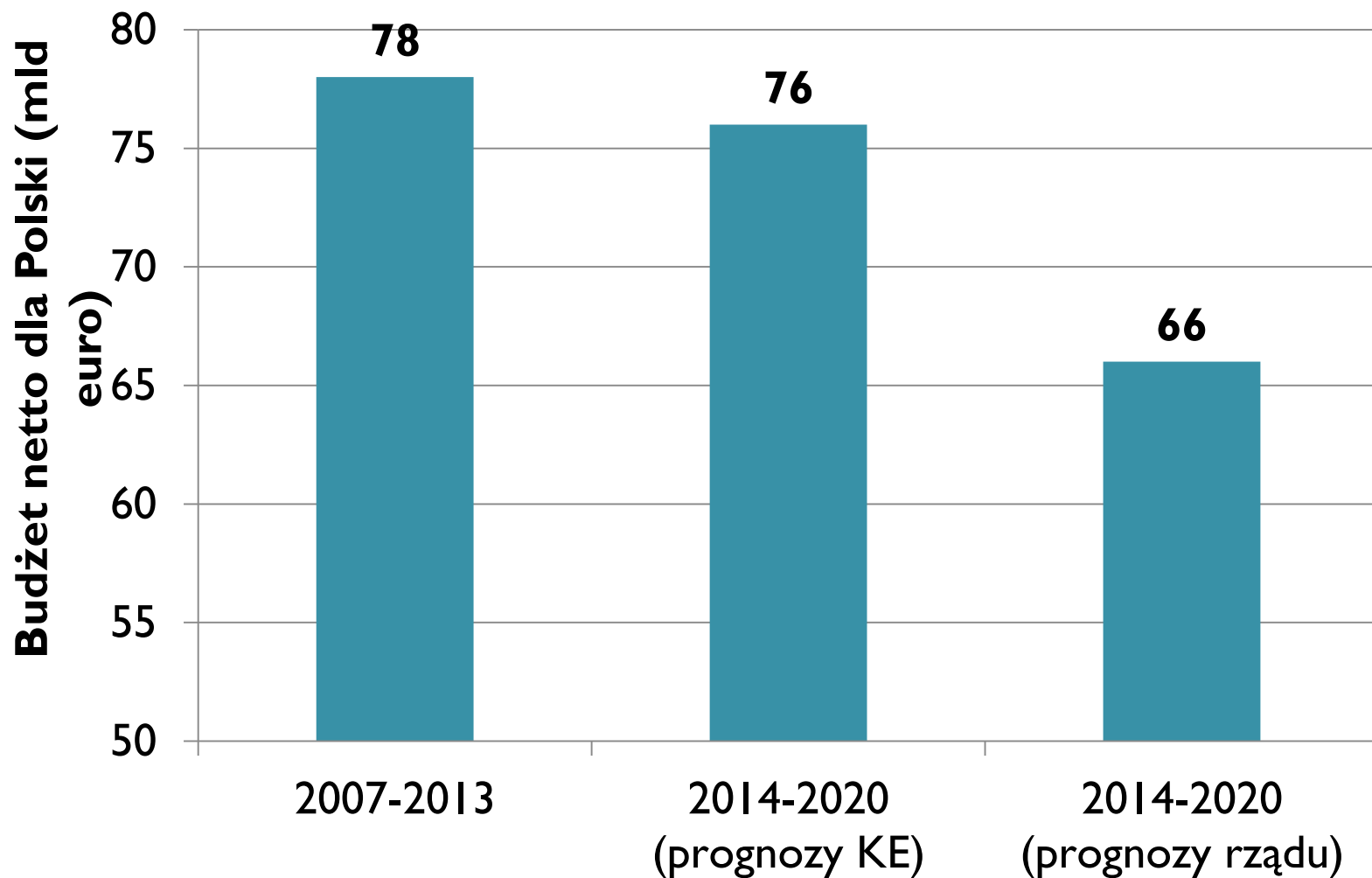
Budżet UE 2014-2020 dla Polski

- Polska jest największym beneficjentem unijnych transferów, jako kraj duży i mniej zamożny w stosunku do innych krajów UE.
- W przeliczeniu per capita więcej ma Słowacja, Litwa, Estonia, Węgry, Malta, a podobny poziom Czechy i Chorwacja.
- Fundusze dla Polski w świetle tzw. algorytmu berlińskiego
 - liczba mieszkańców danego regionu
 - bezrobocie
 - PKB per capita i siłą nabywczą (względem średniej unijnej)
- Budżet w ujęciu netto kluczowy dla porównania z okresem 2007-2013

Budżet netto UE dla Polski na lata 2014-2020

- Na lata 2007-2013 przyznano Polsce **102 mld euro**. Składka Polski do budżetu UE 2007-2013 to **24 mld euro**. Saldo netto transferów wyniosło 78 mld euro.
- Na lata 2014-2020 przyznano Polsce **106 mld euro**. Składka Polski do budżetu UE 2014-2020 to kwota **30-40 mld euro**. Saldo netto transferów wyniesie od **66-76 mld euro** (w zależności od stopy wzrostu gospodarczego w latach 2014-2020 i przyjętej prognozy: Komisji Europejskiej lub Min. Fin.)
- Oznacza to, że budżet netto dla Polski będzie niższy od 2 do nawet 12 mld euro!

Budżet netto dla Polski na lata 2014-2020 vs 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie W. Guba, *Budżet ogólny UE i WPR na lata 2014-2020 po szczycie Rady Europejskiej w dniu 7-8 lutego* (prezentacja), Centralna Biblioteka Rolnicza, Warszawa 2013.

Budżet UE na WPR 2014-2020

- W ujęciu absolutnym na wspólną politykę rolną i rybołówstwa zaproponowano kwotę **373,2 mld euro**.
- Przeważają środki na I filar WPR – **278 mld euro** (tj. 74,4%).
- Fundusze na II filar WPR (rozwój obszarów wiejskich) to kwota **84,9 mld euro** (niecałe 23%)
- Pozostałe 2,8% stanowi gospodarka morska i rybołówstwo.

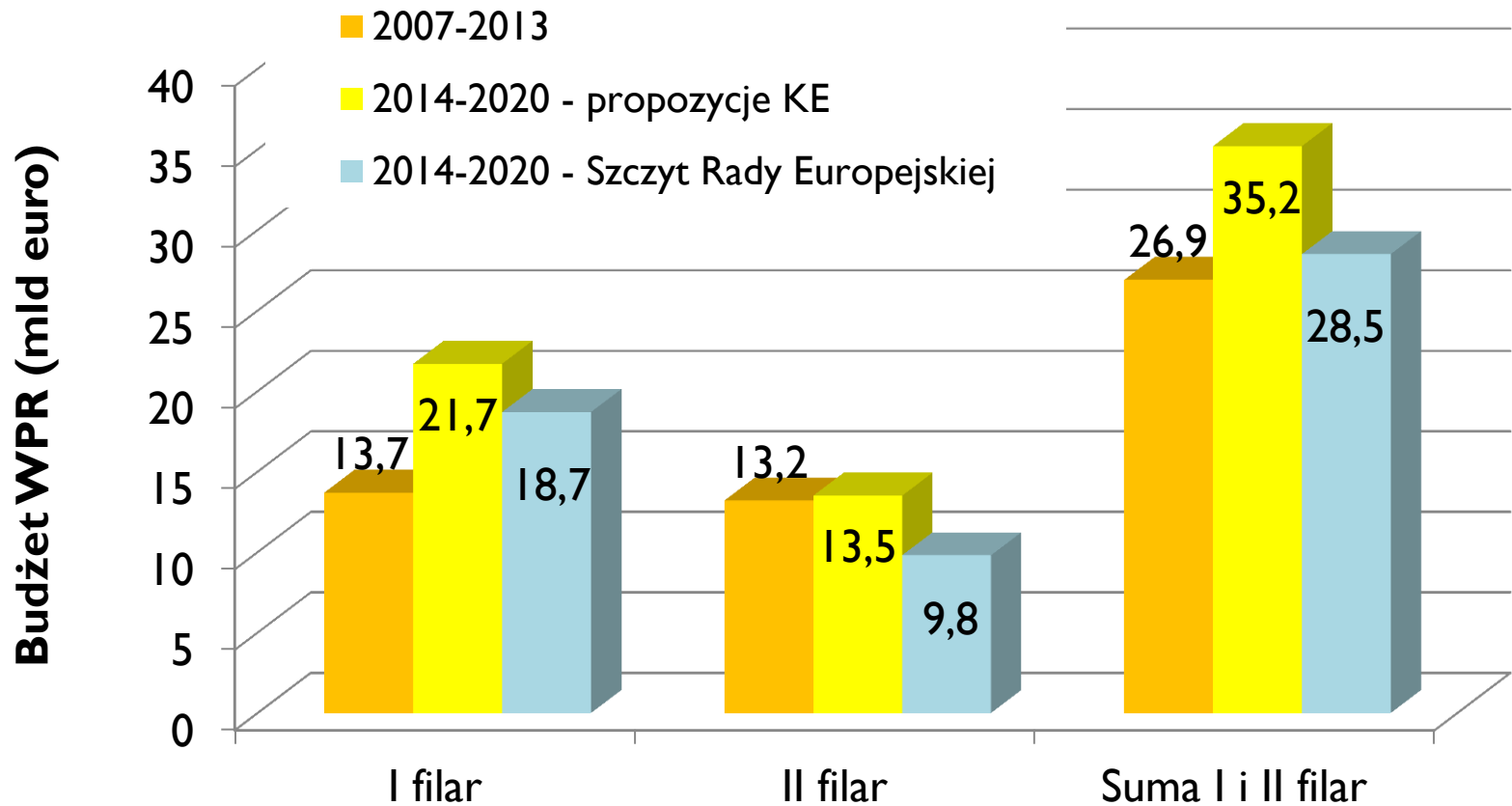
Budżet UE na WPR 2014-2020

- Spadek w porównaniu z okresem 2007-2013 o ok. **10%** (przy wzroście funduszy na politykę spójności)
 - w tym spadek środków I filaru o **17,5%**
 - wzrost środków II filaru o **9%**
- Udział wydatków na unijną politykę rolną w łącznym budżecie UE spada średnio w tym okresie z 42% do 39% (a w roku 2020 wyniesie 36%)

Budżet WPR 2014-2020 dla Polski

- W przypadku wspólnej polityki rolnej Polska może liczyć na **28,5** mld euro w cenach stałych.
- Oznacza to wzrost w porównaniu z obecną perspektywą finansową o 6% (1,6 mld euro).
- Wynik jednak dużo gorszy od propozycji KE z 2011 roku.
- Relacje między finansowaniem unijnym i krajowym

Budżet wspólnej polityki rolnej dla Polski w latach 2007-2013 i 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rada Europejska 7-8 lutego 2013r. – konkluzje (wieloletnie ramy finansowe) [EUCO 37/13], Rada Europejska – Sekretariat Generalny Rady, Bruksela, 8 lutego 2013r.

Budżet WPR 2014-2020 dla Polski - ocena

- Z czego wynika wyższa kwota wsparcia?
- Czy będzie utrzymany poziom dofinansowania z budżetu krajowego
- Jaki będzie udział polityki spójności we wsparciu obszarów wiejskich?

Wsparcie rolnictwa Polski w latach 2007-2013 i 2014-2020 (w mld euro, ceny bieżące)

Filary	2007-2013		2014-2020	
I filar	środki unijne	13,7	środki unijne	21,2
	<u>wkład krajowy</u>	<u>+ 6</u>	<u>wkład krajowy</u>	<u>+ 0,2</u>
	razem:	= 19,7	transfer z II filara razem:	+ 2,7 = 24,1
II filar	środki unijne	13,2	środki unijne	10,9
	<u>wkład krajowy</u>	<u>+ 4,2</u>	Transfer do I filara	- 2,7
	razem:	= 17,4	Pozostaje: <u>wkład krajowy</u>	= 8,2 <u>+ 4,9</u>
Suma		37,1		37,2

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Rada Europejska 7-8 lutego 2013r. – konkluzje (wieloletnie ramy finansowe) [EUCO 37/13], Rada Europejska – Sekretariat Generalny Rady, Bruksela, 8 lutego 2013r.

Polityka spójności we wsparciu obszarów wiejskich

- Zintegrowane podejście – Umowa Partnerstwa
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
- Proponowana kwota 5,2 mld euro – dałoby to 42,4 mld euro łącznie na WPR (I i II filar), przy 37,1 mld euro w latach 2007-2013
- Przykłady działań finansowanych z funduszy polityki spójności

Polityka spójności a obszary wiejskie

- Przykłady działań:
 - Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
 - podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, w tym w branży rolno-spożywczej (np. promocja przedsiębiorstw, **tworzenie rynków lokalnych i hurtowych**);
 - zwiększenie dostępu do technologii informacyjnych, wsparcie systemu edukacji, zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych i społecznych;
 - budowa infrastruktury technicznej (drogi lokalne, systemy wodno-ściekowe, gospodarka odpadami, sieć gazowa i energetyczna);
 - w zakresie ochrony środowiska i dostosowania do zmian klimatu - za kluczowe uważa się systemy melioracji i retencji.

Polityka spójności we wsparciu obszarów wiejskich:

- Kwestie problemowe:
 - brak szczegółowego podziału funduszy na obszary miejskie i wiejskie;
 - brak katalogu przedsięwzięć mogących uzyskać wsparcie z poszczególnych programów;
 - nowe środki ponad alokację z lat 2007-2013?
 - zbyt dużo tzw. działań miękkich

Dziękuję za uwagę